

RISICO-ANALYSE IRAK D.D. 18-11-2002

TEN BATE VAN DE REGIONALE INLICHTINGEDIENSTEN

Uitsluitend voor intern gebruik RID

In verband met een dreigend militair ingrijpen in Irak en de mogelijkheid van Nederlandse deelname hieraan, komt de AIVD op basis van de actuele informatiepositie tot de volgende risico-inschatting voor de Nederlandse nationale veiligheid:

Algemeen

- De risico-inschatting is in de eerste plaats afhankelijk van de vraag of een militair ingrijpen in Irak plaats vindt met een nieuw en expliciet mandaat van de VN-Veiligheidsraad of dat de Verenigde Staten samen met enkele bondgenoten besluiten om op basis van resolutie 1441 in te grijpen. In het eerste geval zal het ingrijpen een sterkere juridische basis en een bredere internationale steun hebben, hetgeen van invloed zal zijn op de reacties in zowel het Midden-Oosten als in Nederland.
- De risico-inschatting hangt ook nauw samen met de aard en omvang van de Nederlandse bijdrage aan het militair ingrijpen. De actieve deelname van Nederlandse strijdkrachten (bijv. luchtmobiele brigade of gevechtsvliegtuigen, maar met name de inzet van grondtroepen), zal tot grotere veiligheidsrisico's leiden dan de levering van patriots of het ter beschikking stellen van logistieke faciliteiten in Nederland.
- De wijze waarop Arabische media zullen reageren op een aanval op Irak zal voor een belangrijk deel de reacties van de bevolking in de betreffende landen bepalen, alsmede van invloed zijn op de Arabische en islamitische gemeenschappen in Nederland.

Gevolgen voor Nederland en Nederlandse belangen

- Indien Nederlandse troepen worden ingezet in noord-Irak dan bestaat de kans dat Nederlandse troepen betrokken raken bij het (Turks-)Koerdische conflict. Dit heeft implicaties voor de situatie in Nederland, aangezien een groot deel van de Iraakse gemeenschap in Nederland (60% van de 40.000 Irakezen) van Koerdische afkomst is.
- Indien Nederlandse troepen worden ingezet in zuid-Irak dan bestaat de kans op een confrontatie met de Iraanse terroristische organisatie Mujahedin-e-Khalq (MKO), die kampen heeft in dit gebied. Een treffen tussen Nederlandse troepen en de MKO kan repercussies hebben in Nederland, waar zich enkele tientallen leden en sympathisanten van de MKO bevinden.
- Er bestaat nog steeds grote onduidelijkheid over de vraag of Irak beschikt over massavernietigingswapens en of het land ook in staat is om deze in te zetten. Over het algemeen wordt ervan uitgegaan dat het Iraakse regime in ieder geval de intentie heeft om deze wapens te gebruiken. Het feit dat Irak recentelijk heeft geprobeerd om in Turkije het

middel Atropine te kopen (een middel dat de gevolgen van zenuwgas tegengaat) kan hiervoor als een aanwijzing worden beschouwd. Behalve buurlanden en de Iraakse bevolking (met name de Koerden in het noorden en de Shi'ieten in het zuiden) lopen ook de geallieerde deelnemers aan een aanval op Irak het risico dat het Iraakse regime deze wapens tegen hen zal inzetten.

- Het grootste deel van de Turkse gemeenschap in Nederland zal zich naar alle waarschijnlijkheid conformeren aan het standpunt van de Turkse regering. Deze heeft reeds militaire faciliteiten beschikbaar gesteld en er zijn geen signalen dat de nieuwe Turkse regering daar anders over zal beslissen.
- Indien Nederland actief deelneemt aan een militair ingrijpen in Irak, zullen Nederlandse diplomaten, Nederlandse ambassades en ook medewerkers van hulpverleningsorganisaties die zich bevinden in landen in de regio, alsmede in andere Arabische en islamitische landen (bijv. Jemen) extra risico's lopen.
- De kans dat Israël een eventuele aanval door Irak zal vergelden, is aanzienlijk groter dan ten tijde van de vorige Golfoorlog. Indien Israël bij het conflict betrokken raakt zullen de veiligheidsrisico's verder toenemen. Daarbij moet worden gedacht aan toenemende onrust binnen de Joodse gemeenschap in Nederland en oplopende spanningen tussen Joden en moslims. Indien Israël betrokken raakt dan brengt dit extra risico's mee voor bekende Joodse objecten in Nederland (Israëlische ambassade, luchtvaart-maatschappijen, synagogen).
- Politiek en activistisch "links Nederland" heeft zich de afgelopen maanden reeds expliciet tegen een aanval op Irak gekeerd. Tot nu toe hebben de protesten een vreedzaam karakter (een voorbeeld is de grote demonstratie in Amsterdam op 26 oktober jl.). Indien de aanval op Irak daadwerkelijk wordt ingezet, zal het protest van activisten een militanter karakter krijgen.
- Voor een deel van de linkse activisten zal Nederlandse betrokkenheid bij een aanval op Irak aanleiding zijn voor het gebruik van (licht) geweld. Hiertoe zullen meer mensen zich aangezet voelen dan in de situatie waarbij Nederland niet actief deelneemt. Hetzelfde gaat op voor het activistische deel van extreem-rechts in Nederland.

